

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКА ДЕРЖАВНА АГРАРНА АКАДЕМІЯ

ЗАТВЕРДЖАЮ

Ректор

Валентина АРАНЧІЙ

«16» грудня 2020 р.

Схвалено на засіданні вченої ради академії
протокол «15» грудня 2020 р. №7

Введено в дію наказом ректора
від «16» грудня 2020 р. № 256

ПОЛОЖЕННЯ

**ПРО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВА НА ВИБІР ЗДОБУВАЧАМИ ВИЩОЇ
ОСВІТИ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН
В ПОЛТАВСЬКІЙ ДЕРЖАВНІЙ АГРАРНІЙ АКАДЕМІЇ**

ПОЛТАВА 2020

Укладачі Положення про забезпечення права на вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін в Полтавській державній аграрній академії:

Валентина Аранчій – ректор;

Павло Писаренко – перший проректор;

Олена Костенко – проректор з науково-педагогічної роботи;

Олександр Галич – директор навчально-наукового інституту економіки, управління, права та інформаційних технологій;

Людмила Дорогань-Писаренко – декан факультету обліку та фінансів;

Ігор Дудніков – декан інженерно-технологічного факультету;

Микола Маренич – декан факультету агротехнологій та екології;

Сергій Кулинич – декан факультету ветеринарної медицини;

Анатолій Поліщук – декан факультету технології виробництва і переробки продукції тваринництва;

Людмила Шульга – керівник навчально-наукового інституту забезпечення освітньої діяльності та якості освіти;

Юлія Вакулєнко – керівник навчально-наукового інституту інформаційних та інноваційних освітніх технологій;

Андрій Дорошенко – начальник навчального відділу;

Інна Лаврінєнко – заступник начальника навчального відділу;

Ірина Колєсніченко – методист II категорії навчального відділу;

Валєнтина Гринь – методист II категорії навчального відділу;

Сергій Шабєльник – голова студєнтської ради.

Положення розглянуто науково-методичною радою Полтавської державної аграрної академії «19» листопада 2020 року, протокол №3 .

© ПДАА, 2020

ЗМІСТ

1. Загальні положення	4
2. Організаційно-методичне забезпечення вибору здобувачем вищої освіти навчальних дисциплін	5
2.1. Формування вибіркової частини Індивідуального навчального плану здобувача вищої освіти	5
2.2. Формування переліку вибірових навчальних дисциплін	6
2.3. Умови здійснення вибору навчальних дисциплін здобувачами вищої освіти	8
2.4. Організація вивчення обраних навчальних дисциплін здобувачами вищої освіти	9
3. Прикінцеві положення	12
Додаток	14

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про забезпечення права на вибір навчальних дисциплін здобувачами вищої освіти в Полтавській державній аграрній академії (далі – Положення) розроблено відповідно до Закону України «Про освіту», Закону України «Про вищу освіту», Положення про організацію освітнього процесу в Полтавській державній аграрній академії, Положення про індивідуальний навчальний план здобувача вищої освіти Полтавської державної аграрної академії, Положення про підготовку здобувачів вищої освіти ступенів доктора філософії та доктора наук в Полтавській державній аграрній академії, Положення про академічну мобільність здобувачів вищої освіти Полтавської державної аграрної академії та інших нормативно-правових актів.

1.2. Це Положення забезпечує реалізацію права здобувачів вищої освіти (далі – ЗВО) на вибір навчальних дисциплін, передбачених пунктом 15 частини першої статті 62 Закону України «Про вищу освіту», а саме: «...вибір навчальних дисциплін у межах, передбачених відповідною освітньою програмою та навчальним планом, в обсязі, що становить не менш як 25 відсотків загальної кількості кредитів ЄКТС, передбачених для даного рівня вищої освіти. При цьому здобувачі певного рівня вищої освіти мають право вибирати навчальні дисципліни, що пропонуються для інших рівнів вищої освіти, за погодженням з керівником відповідного факультету чи підрозділу».

1.3. Цим Положенням передбачено процедуру формування переліку, обрання та подальшого вивчення ЗВО вибіркових навчальних дисциплін у обсягах, визначених відповідною освітньою програмою та навчальним планом.

1.4. Освітні компоненти за вибором ЗВО – це навчальні дисципліни, які пропонуються кафедрами Полтавської державної аграрної академії (далі – Академії) з метою задоволення освітніх і професійних потреб ЗВО, підвищення їх конкурентоспроможності та затребуваності на ринку праці й сприяють академічній мобільності ЗВО, забезпечують реалізацію його особистих освітніх інтересів, а також врахуванню регіональних потреб.

1.5. Дія цього Положення розповсюджується на структурні підрозділи Академії, що забезпечують провадження освітнього процесу.

2. ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИБОРУ ЗВО НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

2.1. Формування вибіркової частини Індивідуального навчального плану ЗВО

2.1.1. Індивідуальний навчальний план ЗВО розробляється на навчальний рік на підставі освітньої програми, навчального плану і включає всі обов'язкові освітні компоненти та вибіркові – обрані ЗВО.

2.1.2. Вибіркові навчальні дисципліни призначені для досягнення ЗВО наступних цілей:

– урахування особистих прагнень та уподобань щодо своєї майбутньої професійної діяльності;

– набуття додаткових загальноосвітніх і соціальних навичок (soft skills);

– поглиблення професійних знань, в межах обраної спеціальності (освітньої програми), та здобуття додаткових спеціальних (фахових, предметних), інтегральних компетентностей;

– поглиблення знань та здобуття додаткових загальних і спеціальних (фахових, предметних), інтегральних компетентностей, в межах споріднених спеціальностей галузі знань;

– набуття здатності розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності;

– ознайомлення з особливостями фаху інших галузей знань та розширення або поглиблення знань за їх компетентностями тощо.

2.1.3. Академія пропонує ЗВО різні шляхи реалізації права на вибір навчальних дисциплін:

Вибір з вибіркової частини освітньої програми, на якій навчається ЗВО:

– пакету фахових навчальних *дисциплін*, що спрямовані на професійно-орієнтовану чи науково-орієнтовану підготовку ЗВО, в межах обраної освітньої програми;

– із переліку вибіркового навчальних дисциплін освітньої програми з урахуванням власних потреб та інтересів щодо майбутньої фахової чи наукової діяльності.

Вибір з іншої освітньої програми:

– із переліку навчальних дисциплін іншої освітньої програми того ж освітнього рівня (необхідною умовою є погодження декана факультету, директора інституту, завідувача аспірантури і докторантури, де навчається ЗВО);

– із переліку навчальних дисциплін іншої освітньої програми іншого освітнього рівня (необхідною умовою є погодження декана факультету/директора інституту/завідувача аспірантури і докторантури, де навчається ЗВО).

Вибір з переліку міжфакультетських (для ЗВО бакалаврського рівня), факультетських або фахових вибіркового навчальних дисциплін.

Вибір ЗВО ступеня доктора філософії навчальних дисциплін, що пропонуються для інших рівнів вищої освіти і, які пов'язані з тематикою дисертаційного дослідження, здійснюється за погодженням із своїм науковим керівником та завідувачем аспірантурою та докторантурою.

2.1.4. При здійсненні вибору навчальних дисциплін ЗВО може бути запропоновано поєднання різних шляхів реалізації права на вибір навчальних дисциплін.

2.1.5. ЗВО ступеня доктора філософії, як правило, повинні обирати навчальні дисципліни, що дотичні до теми їх наукових досліджень.

2.1.6. Шляхи формування вибіркової частини індивідуального навчального плану ЗВО відповідного рівня та в межах обраної освітньої програми визначають: гарант освітньої програми; група забезпечення; науково-методична рада спеціальності та погоджують з навчальним відділом.

2.1.7. Вибіркові навчальні дисципліни можуть вивчатися як в Академії, так і в інших закладах вищої освіти, відповідно до Положення про академічну мобільність здобувачів вищої освіти Полтавської державної аграрної академії.

2.2. Формування переліку вибірових навчальних дисциплін

2.2.1. Кафедри Академії пропонують перелік вибірових навчальних дисциплін світоглядного спрямування для викладання ЗВО усіх факультетів/інституту. З них формується перелік міжфакультетських вибірових навчальних дисциплін для СВО Бакалавр.

При формуванні переліку міжфакультетських вибірових навчальних дисциплін завідувач кафедри враховує можливості якісного забезпечення освітнього процесу.

2.2.2. Перелік факультетських вибірових навчальних дисциплін розробляється на факультеті/в інституті робочими групами, головами яких є гаранті освітніх програм і пропонується для вибору ЗВО в межах факультету/інституту.

2.2.3. Фахові вибірові навчальні дисципліни спрямовані на поглиблення професійної підготовки ЗВО в межах відповідної освітньої програми. Вони формуються в перелік за кожною освітньою програмою відповідними робочими групами, головами яких є гаранті освітніх програм.

Розпорядженням декана факультету/директора інституту/завідувача аспірантури і докторантури затверджується склад робочої групи, до якої мають входити: завідувачі кафедр факультету/інституту, гаранті освітніх програм, представники групи забезпечення, голови науково-методичних рад спеціальності, науково-педагогічні працівники та представники органів студентського самоврядування тощо.

2.2.4. Визначені кафедрами міжфакультетські вибірові навчальні дисципліни формуються навчальним відділом у перелік і затверджуються вченою радою Академії. Сформовані робочою групою переліки фахових та факультетських вибірових навчальних дисциплін розглядаються і

схвалюються на засіданні випускової кафедри, рекомендуються вченою радою факультету/інституту та затверджуються вченою радою Академії.

2.2.5. При розподілі за семестрами вибіркового навчальних дисциплін, які спрямовані на розширення та поглиблення загальних, спеціальних (фахових, предметних), інтегральних компетентностей, враховується структурно-логічна схема вивчення обов'язкових навчальних дисциплін, кількість кредитів і форм контролю в семестрі.

До переліку вибіркового компонентів освітньої програми не можуть пропонуватись навчальні дисципліни, що аналогічні за змістом з обов'язковими навчальними дисциплінами.

2.2.6. При формуванні переліку вибіркового навчальних дисциплін аналізується наступна інформація:

- *тенденції розвитку спеціальності*: галузевий та регіональний контекст, інформація від підприємств (організацій) та установ роботодавців щодо їх поточних та перспективних потреб, відгуки випускників Академії щодо відповідності змісту освітньої програми потребам виробничої або наукової сфери, відгуки стейкхолдерів, рейтингові списки вибіркового навчальних дисциплін за попередні роки;

- *якісне забезпечення кафедрою освітнього процесу*: кадрове забезпечення (науковий ступінь, вчене звання, досвід викладання дисципліни, педагогічна майстерність, наявність сертифікатів про відповідне підвищення кваліфікації чи неформальну освіту, особистий рейтинг викладача); навчально-методичне забезпечення (електронний навчальний курс, підручники, навчальні посібники, методичні рекомендації); матеріально-технічна база (лабораторне забезпечення, бази практичного навчання); інформаційне забезпечення; відгуки ЗВО про якість викладання дисциплін.

2.2.7. Перелік вибіркового навчальних дисциплін переглядається та оновлюється відповідно до сучасних вимог стейкхолдерів та тенденцій розвитку науки, техніки та освіти.

2.3. Умови здійснення вибору навчальних дисциплін ЗВО

2.3.1. Право на вибір навчальних дисциплін надається здобувачам I – III рівнів вищої освіти. Кількість вибіркового навчальних дисциплін, кредитів на їх вивчення та форми контролю визначаються відповідною освітньою програмою та навчальним планом, за якими навчається ЗВО.

2.3.2. Терміни проведення процедури вибору навчальних дисциплін ЗВО визначаються із необхідності своєчасного формування контингенту ЗВО у академічних групах і потоках для планування та організації освітнього процесу, методичного та кадрового забезпечення.

2.3.3. Вибір навчальних дисциплін ЗВО здійснюється у навчальному році, що передує навчальному року, в якому заплановане їх вивчення.

Для ЗВО, які навчаються за освітніми програмами, де обрання навчальних дисциплін заплановано у першому навчальному році, вибір організовується впродовж першого семестру поточного навчального року.

2.3.4. Процедура вибору навчальних дисциплін ЗВО включає:

Етап I. Інформування ЗВО про терміни та особливості здійснення вибору навчальних дисциплін на наступний навчальний рік (семестр).

Етап II. Ознайомлення ЗВО на сайті Академії з переліком та змістом вибіркового навчальних дисциплін.

Етап III. Здійснення ЗВО вибору навчальних дисциплін для формування вибіркової частини їх Індивідуальних навчальних планів на наступний навчальний рік (семестр).

Етап IV. Опрацювання результатів індивідуального вибору ЗВО навчальних дисциплін та формування і коригування академічних груп для їх вивчення.

2.3.5. Графік проведення етапів вибору навчальних дисциплін ЗВО щороку затверджується розпорядженням першого проректора.

2.3.6. Інформаційно-організаційну підтримку ЗВО, при проходженні процедури вибору навчальних дисциплін, здійснюють: для студентів – куратор академічної групи, для аспірантів – науковий керівник та завідувач аспірантури

і докторантури.

2.3.7. ЗВО здійснюють вибір навчальних дисциплін в електронному Кабінеті студента (додаток) або шляхом заповнення паперових анкет.

2.3.8. Контроль та відповідальність за організацію проведення процедури вибору навчальних дисциплін ЗВО покладається на декана факультету/директора інституту/завідувача аспірантури і докторантури.

2.4. Організація вивчення обраних навчальних дисциплін ЗВО

2.4.1. Інформація про результати вибору ЗВО навчальних дисциплін аналізується в деканатах факультетів/директораті інституту/аспірантурі і докторантурі та в навчальному відділі. Результатом аналізу даної інформації є попереднє формування академічних груп з вивчення вибіркового навчальних дисциплін.

2.4.2. На підставі результатів вибору ЗВО навчальних дисциплін у межах освітніх програм та спеціальностей факультету/інституту/аспірантури і докторантури деканат факультету/директорат інституту/аспірантура і докторантура готує розпорядження про затвердження персонального складу академічних груп для вивчення вибіркового навчальних дисциплін.

2.4.3. У випадку, коли вибірково навчальну дисципліну обрали ЗВО різних факультетів/інститутів, розпорядження про затвердження персонального складу академічних груп готує навчальний відділ.

2.4.4. Мінімальна чисельність ЗВО бакалаврського рівня в академічній групі з вивчення вибіркового фахових навчальних дисциплін повинна складати, як правило не менше 25 осіб (міжфакультетських вибіркового навчальних дисциплін – 30 осіб); ЗВО магістерського рівня – 15 осіб; ЗВО освітньо-наукового рівня – не менше 50% контингенту відповідного року набору і спеціальності.

Обмеження, передбачені цим пунктом, не поширюються на ті випадки, коли вибірково фахову навчальну дисципліну (пакет дисциплін) обрали всі ЗВО, які навчаються на відповідній освітній програмі. У даному випадку

дозволяється створювати менш чисельні академічні групи (якщо це не призводить до зростання загальної кількості академічних груп на факультеті/інституті), за умови неможливості запропонувати альтернативні вибіркові фахові навчальні дисципліни із спорідненої освітньої програми, з метою забезпечення можливості вибору та вивчення ЗВО вибіркової фахової навчальної дисципліни, що поглиблює його професійно-орієнтоване спрямування.

Дозвіл на викладання обраних навчальних дисциплін академічній групі, чисельність якої не відповідає встановленій вище нормі, надає ректор Академії за поданням декана факультету/директора інституту/завідувача аспірантури і докторантури.

2.4.5. Якщо вибіркові навчальні дисципліни фахового спрямування не вибрані визначеною мінімальною кількістю ЗВО, то вони вважаються не обраними. Деканат факультету/директорат інституту/завідувач аспірантури і докторантури доводить до відома ЗВО про перелік таких дисциплін і ЗВО може обрати ту дисципліну, де є найбільша ймовірність створення повнокомплектної академічної групи або вибірккову навчальну дисципліну іншої освітньої програми (спеціальності) тощо.

2.4.6. Якщо з об'єктивних причин кількість ЗВО у академічній групі значно зменшилася або збільшилася і не відповідає встановленим нормативам (пункт 2.4.4.), то дозвіл на викладання вибіркової навчальної дисципліни надає ректор Академії за поданням декана факультету/директора інституту/завідувача аспірантури і докторантури.

2.4.7. Міжфакультетські вибіркові навчальні дисципліни вважаються обраними, якщо кількість ЗВО, які їх обрали, не менша встановленої в Академії норми. Якщо навчальна дисципліна обрана необхідною кількістю ЗВО, то вибір її автоматично блокується в електронному Кабінеті студента.

Вибір міжфакультетських навчальних дисциплін ЗВО передбачає їх розташування за пріоритетами від 1 до останнього, де на 1-му місці найбажаніша дисципліна.

Для ЗВО, які не потрапили до складу академічних груп з вивчення міжфакультетських навчальних дисциплін через недостатню кількість осіб у групі, обираються навчальні дисципліни, розташовані за наступними пріоритетами в електронному Кабінеті студента.

2.4.8. ЗВО, який з поважної причини (надаються відповідні документи), вчасно не зміг здійснити вибір навчальних дисциплін, звертається до декана факультету/директора інституту/завідувача аспірантури і докторантури із заявою про продовження терміну здійснення вибору навчальних дисциплін.

2.4.9. ЗВО, який знехтував своїм правом на вибір навчальних дисциплін, приєднують до академічних груп з вивчення тих навчальних дисциплін, які навчальний відділ, деканат/директорат/завідувач аспірантури і докторантури вважатиме потрібними для оптимізації кількісного складу академічних груп, з урахуванням вибору інших ЗВО.

2.4.10. Перелік вибраних навчальних дисциплін ЗВО вноситься до робочого навчального плану та використовується для формування навчального навантаження кафедр і викладачів, яке розраховується до початку навчального року або семестру.

2.4.11. Обрані ЗВО вибіркові навчальні дисципліни вносяться до Індивідуального навчального плану ЗВО, що затверджується деканом факультету/директором інституту/ректором Академії, та стають обов'язковими для вивчення.

Зміна ЗВО Індивідуального навчального плану, після його затвердження, можлива за наявності поважних причин та лише за письмовим дозволом декана факультету/директора інституту/наукового керівника та завідувача аспірантури і докторантури. Заява на внесення змін до вибіркової складової Індивідуального навчального плану ЗВО подається до початку навчального року (семестру) за умови, що ЗВО не розпочав опанування вибіркової навчальної дисципліни, яку очікує зміна.

2.4.12. При затвердженні Індивідуального навчального плану ЗВО на наступний навчальний рік враховується фактичне виконання ЗВО плану за

попередній навчальний рік.

2.4.13. Розклади занять для вивчення вибірових навчальних дисциплін формуються навчальним відділом.

3. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

3.1. Супровідна документація щодо вибору навчальних дисциплін ЗВО зберігається структурними підрозділами Академії упродовж всього терміну їх навчання за відповідною освітньою програмою.

3.2. У разі поновлення, переведення, допуску до занять ЗВО після завершення академічної відпустки перезарахування кредитів здійснюється у відповідності до Положення про організацію освітнього процесу в Полтавській державній аграрній академії.

3.3. ЗВО, які поновилися, перевелися, допустилися до занять після завершення академічної відпустки можуть реалізувати право вибору навчальних дисциплін впродовж двох-трьох тижнів від початку навчального семестру з урахуванням результатів вибору ЗВО за цією освітньою програмою та обмежень, що встановлені даним Положенням.

3.4. Положення вводиться в дію після затвердження вченою радою Академії та підписання наказу ректора Академії.

3.5. Зміни та доповнення до даного Положення вносяться та затверджуються вченою радою Академії у тому ж порядку, що й саме Положення.

Додаток

Алгоритм вибору навчальних дисциплін студентами через електронний Кабінет студента

- Крок 1.* Зайти на головну сторінку сайту ПДАА.
Обрати розділ: *Освітня діяльність* потім *Вибір навчальних дисциплін*
- Крок 2.* Обрати вкладинку: *Вибіркові навчальні дисципліни на наступний навчальний рік*
- Крок 3.* Перейти на вкладинку: *Перелік міжфакультетських вибірових навчальних дисциплін*
- Крок 4.* Ознайомитися з переліком вибірових навчальних дисциплін та їх описами.
- Крок 5.* Зайти в *електронний Кабінет студента* через смартфон або комп'ютер використовуючи логін і пароль АСУ Академії.
- Крок 6.* Обрати навчальні дисципліни та розташувати їх за пріоритетами від 1 до останнього, де на 1 місці - найбажаніша навчальна дисципліна.

